

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 22/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Petrom Amrichom, advokátska kancelária, Štúrova 27, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Košiciach pod ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 z 31. mája 2019 a uznesením Okresnej prokuratúry Košice II č. k. 1 Pn 317/19/8803-14 z 5. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých postupov a rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED]

■■■■, ■■■■, a ■■■■, ■■■■, ■■■■ (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Košiciach (ďalej len „okresné riaditeľstvo Policajného zboru“) pod ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 z 31. mája 2019 a uznesením Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 317/19/8803-14 z 5. augusta 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia podaním z 5. apríla 2019 adresovaným okresnej prokuratúre oznámili skutočnosti nasvedčujúce tomu, že došlo k spáchaniu nimi opísanej trestnej činnosti. Ich trestné oznámenie vyšetrovateľ okresného riaditeľstva Policajného zboru (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením vydaným pod ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 z 31. mája 2019 podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol, pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 Trestného poriadku.

3. Uznesenie o odmietnutí trestného oznámenia vydaného vyšetrovateľom sťažovatelia napadli sťažnosťou z 10. júna 2019, a to z dôvodu nesprávnosti jeho výroku, ako aj z dôvodu porušenia ustanovení príslušného procesnoprávneho predpisu v konaní, ktoré vydaniu tohto rozhodnutia predchádzalo. Okresná prokuratúra riadny opravný prostriedok sťažovateľov uznesením č. k. 1 Pn 317/19/8803-14 z 5. augusta 2019 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodný.

4. Podľa názoru sťažovateľov okresná prokuratúra napadnutým rozhodnutím porušila čl. 149 ústavy a zároveň zasiahla do ich základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

5. Uznesenie okresnej prokuratúry sťažovatelia považujú za arbitrárne a vnímajú ho ako prejav zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii práva Slovenskej republiky. Výklad práva v odôvodnení uznesenia okresnej prokuratúry je podľa sťažovateľov ústavne

neakceptovateľný a nezlučiteľný s princípmi právneho štátu. V dôsledku uvedeného je nesprávnym a nedôvodným aj výrok tohto rozhodnutia.

6. Slovom sťažovateľov sa výklad použitý v tejto veci okresnou prokuratúrou javí ako ničím nepodloženým, arbitrárnym, svojvoľným výkladom ustanovenia § 269 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), a hrubo odporuje nielen zmyslu, ale aj zneniu tohto ustanovenia, keď okresná prokuratúra nedôvodne eliminuje skutkovú podstatu uvedenú v § 269 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na aplikovateľnú, len ak by došlo k dodaniu (riadnemu odovzdaniu a ukončeniu) celého diela ako konečného výrobku. Z § 269 ods. 1 písm. a) Trestného zákona je však podľa sťažovateľov nepochybné, že zákonodarca takto skutkovú podstatu nelimituje, keď ako znaky objektívnej stránky uvádza klamanie spotrebiteľa na kvalite, množstve alebo hmotnosti tovaru (nie konečného diela) alebo na druhu, akosti a množstve poskytovaných výkonov. Pod pojem tovar možno subsumovať aj materiál, ktorý bol zhotoviteľom dodaný a použitý na výstavbu rodinného domu. Okresná prokuratúra mala podľa sťažovateľov úplne ignorovať, že skutková podstata obsiahnutá v § 269 ods. 1 písm. a) Trestného zákona počíta vedľa pojmového znaku tovar aj s alternatívnym znakom tzv. výkonmi. Okresná prokuratúra tak nezohľadnila skutočnosti uvedené v trestnom oznámení a v sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí trestného oznámenia, ako aj skutočnosti obsiahnuté v znaleckých posudkoch.

7. Za arbitrárne a svojvoľné sťažovatelia považujú tiež tvrdenie okresnej prokuratúry, že majú dostatok iných prostriedkov ochrany v rámci civilného práva, ktorými sa môžu v procese realizácie diela domáhať nápravy zo strany dodávateľa, pretože, ako to uviedli v podanom trestnom oznámení pôvodní spoločníci a konateľ, svoje obchodné podiely v obchodnej spoločnosti, ktorá bola zhotoviteľom diela, previedli na iné osoby a došlo aj k zmene konateľov tejto obchodnej spoločnosti. Sťažovatelia tvrdia, že akékoľvek okresnou prokuratúrou účelovo uvádzané prostriedky civilného práva nemôžu poskytnúť účinnú ochranu právam sťažovateľov, keďže akékoľvek rozhodnutie v civilnom práve bude s ohľadom na uvedený prevod spoločnosti prakticky nevykonateľné. Za absurdné považujú

aj tvrdenie okresnej prokuratúry, že jedným z možných prostriedkov ochrany je odstúpenie od zmluvy o dielo, pretože túto považujú sťažovatelia za neplatnú.

8. Sťažovatelia zastávajú názor, že okresná prokuratúra postupovala v rozpore s § 2 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, keď ignorovala a bagatelizovala trestnú činnosť, ktorá napĺňa znaky skutkovej podstaty zločinu podľa § 269 ods. 1 písm. a), 2 písm. c) a ods. 3 Trestného zákona v spojení s § 138 písm. g) Trestného zákona.

9. V rozpore s § 2 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokurátoroch“) sa prokurátor okresnej prokuratúry podľa sťažovateľov odmietol v predmetnej veci podieľať na ochrane práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb nielen ich, ale aj prípadných budúcich neskúsených spotrebiteľov, ktorí môžu byť rovnako poškodení rovnakým páchatel'om, resp. páchatel'mi, a tým okresná prokuratúra odmietla plnenie povinnosti podľa § 17 ods. 2 písm. f) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) dbať na zabezpečenie práv poškodených sťažovateľov a tiež povinnosti podľa § 26 ods. 1 písm. b) zákona o prokurátoroch chrániť aj verejný záujem a slúžiť verejnému záujmu, aby rovnaký páchatel', resp. páchatelia nemohli poškodiť ďalších spotrebiteľov. V rozpore s § 26 ods. 1 písm. e) zákona o prokurátoroch prokurátor okresnej prokuratúry neprihliadol a nezohľadnil všetky rozhodné okolnosti v predmetnej trestnej veci. V rozpore s § 26 ods. 1 písm. f) zákona o prokurátoroch arbitrárnym a svojvoľným uznesením prokurátor okresnej prokuratúry odoprel ochranu základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu a porušil aj § 3 ods. 1 zákona o prokuratúre, povinnosť prokuratúry chrániť práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb – sťažovateľov a ďalších spotrebiteľov, ktorí sa v budúcnosti môžu stať obeťou rovnakých páchatel'ov. Postupom a arbitrárnym a svojvoľným uznesením okresnej prokuratúry tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. Arbitrárnym a svojvoľným je podľa sťažovateľov aj tvrdenie okresnej prokuratúry, že vo vzťahu k podozreniu z trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného

zákona je významné zaslanie peňažných prostriedkov na bankový účet uvedený v zmluve, pretože opomenula zjavnú neplatnosť zmluvy o dielo a ignorovala, že cena diela bola sťažovateľmi uhradená podľa pokynov konateľa zhotoviteľa na iný účet, ako je uvedený v neplatnej zmluve, a to na účet, ktorý podľa dodatočných zistení patrí fyzickej osobe.

11. Sťažovatelia tvrdia, že účelovo, nesprávne, spôsobom nezlučiteľným s ich základným právom na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sú v uznesení okresnej prokuratúry „*aplikované právne princípy vigilantibus iura a ultima ratio trestného práva*“. Zo skutočností uvedených v trestnom oznámení je nepochybné, že tieto ďaleko presahujú súkromnoprávny rámec «*za situácie zbavenia sa zodpovednosti prevodom obchodných podielov v zhotoviteľovi na subjekty, z ktorých je jeden zahraničnou právnickou osobou so sídlom mimo územia Slovenskej republiky a ďalší je vedený finančnou správou ako tzv. „biely kôň“ , ďalej za situácie, keď zhotoviteľ je na adrese sídla zapísaného v Obchodnom registri neznámy a novým konateľom zhotoviteľa je ten z nových spoločníkov, ktorý je vedený finančnou správou ako tzv. „biely kôň“ , a tiež za situácie, kedy pôvodní vlastníci zhotoviteľa a členovia orgánov spoločnosti ovládajú alebo pôsobia ako štatutárny orgán v nemalom počte ďalších právnických osôb s takmer totožným názvom, čo im umožňuje bez právnych následkov pokračovať v nekalej činnosti prostredníctvom týchto ďalších právnických osôb.*».

12. Za ústavne neakceptovateľnú sťažovatelia považovali absenciu uvedenia dôkazov, o ktoré sa arbitrárne zistenia a tvrdenia okresnej prokuratúry opierajú.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II s č. 1 Pn 317/19/8803- 14 zo dňa 5. 8. 2019 bolo porušené právo sťažovateľov na inú právnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy.

II. Právo sťažovateľov na inú právnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy bolo porušené aj uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Košiciach, odboru kriminálnej polície s ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 zo dňa 31. 5. 2019, ktoré

predchádzalo uzneseniu prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II s č. 1 Pn 317/19/8803-14 zo dňa 5. 8. 2019.

III. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II s č. 1 Pn 317/19/8803-14 zo dňa 5. 8. 2019.

IV. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje aj uznesenie vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície s ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 zo dňa 31. 5. 2019...

V. Ústavný súd Slovenskej republiky vracia predmetnú trestnú vec prokurátorovi Okresnej prokuratúry Košice II...

eventuálne

Ústavný súd Slovenskej republiky vracia predmetnú trestnú vec Okresnej prokuratúre Košice II.

eventuálne

Ústavný súd Slovenskej republiky vracia predmetnú trestnú vec vyšetrovateľovi Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície...

eventuálne

Ústavný súd Slovenskej republiky vracia predmetnú trestnú vec Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície.

VI. Okresná prokuratúra Košice II je povinná nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

14. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť vydaním rozhodnutia okresného riaditeľstva Policajného zboru o odmietnutí ich trestného oznámenia, ako aj vydaním rozhodnutia okresnej prokuratúry o zamietnutí ich sťažnosti proti rozhodnutiu okresného riaditeľstva Policajného zboru, ktoré sťažovatelia považujú za arbitrárne, svojvoľné a neústavné.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.A K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného riaditeľstva Policajného zboru pod ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 z 31. mája 2019

23. Vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd predovšetkým uvádza, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel tohto princípu vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až

v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

24. Ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie okresného riaditeľstva Policajného zboru bola na základe sťažnosti sťažovateľov oprávnená a aj povinná preskúmať okresná prokuratúra, ktorá tak urobila v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pn 317/19/8803. Právomoc okresnej prokuratúry preskúmať sťažovateľmi namietaný postup okresného riaditeľstva Policajného zboru a jeho rozhodnutie vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie tejto časti ústavnej sťažnosti, pretože v prípade zistenia zásahu do základných práv sťažovateľov postupom alebo rozhodnutím okresného riaditeľstva Policajného zboru bola okresná prokuratúra povinná poskytnúť týmto základným právam sťažovateľov ochranu.

25. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti – namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného riaditeľstva Policajného zboru vydaným 31. mája 2019 pod ČVS: ORP-617/5-VYS-KE-2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.B K namietanému porušeniu základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 317/19/8803-14 z 5. augusta 2019

26. Ako z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovatelia sa trestným oznámením domáhali trestného stíhania zodpovednej osoby konajúcej za obchodnú spoločnosť, ktorá mala na základe zmluvy o dielo uzavretej so sťažovateľmi ako objednávateľmi zhotoviť dielo – rodinný dom, a neúspech v podobe nevyhovenia ich trestnému oznámeniu považovali za porušenie ich základného práva, keďže k odmietnutiu trestného oznámenia došlo podľa ich názoru arbitrárnymi (svojvoľnými) rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní.

27. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (porov. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010, IV. ÚS 423/09). Ústavný súd tiež vyslovil, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Inak povedané, právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa.

28. Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (napr. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011).

29. V obdobných prípadoch ústavný súd vyslovil (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09, III. ÚS 45/2010), že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

30. Sťažovateľom je uvedená judikatúra ústavného súdu známa, čo v podanej ústavnej sťažnosti jasne a zreteľne deklarovali, preto upresnili, že čl. 46 ods. 1 ústavy im garantuje právo na inú právnu ochranu, ktoré sa prejavuje:

„- v práve, aby príslušné orgány činné v trestnom konaní sa riadne skutočnosťami oznámenými trestným konaním zaoberali,

- v práve, aby príslušné orgány činné v trestnom konaní zohľadnili všetky rozhodné skutočnosti uvádzané v trestnom oznámení a v opravných prostriedkoch,

- v práve, aby príslušné orgány činné v trestnom konaní vydávali rozhodnutia, ktoré sú dôvodné, preskúmateľné a ústavne konformné, aby ich rozhodnutia neboli arbitrárne a svojvoľné,

- v práve aby podľa § 1 Tr. poriadku boli trestné činy voči sťažovateľom spáchané náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní,

- v práve aby podľa § 2 ods. 10 Tr. poriadku orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti obstarávali dôkazy,

- v práve aby podľa § podľa § 17 ods. 2 písm. f) zákona o prokuratúre bolo dbané na zabezpečenie práv poškodených sťažovateľov, teda práva na ústavne konformné rozhodnutie, práva na zistenie oznámených trestných činov a potrestanie ich páchatel'ov,

- v práve aby podľa § 26 ods. 1 písm. e) zákona o prokurátoroch bolo prihliadané na všetky rozhodné okolnosti v predmetnej trestnej veci, a nie orgánmi činnými v trestnom konaní nezákonne vylučovaná, prehliadaná trestnosť uvedeného zločinu spáchaného podnikateľom a jeho štatutárnym orgánom, ospravedlňovaná aplikáciou súkromnoprávneho inštitútu vigilanti iura v neprospech oprávnene neskúsených spotrebiteľov... Zásada vigilanti iura nevylučuje trestnoprávnu zodpovednosť podnikateľa a jeho štatutárneho orgánu, ktorý spáchal trestný čin voči neskúseným spotrebiteľom.

- v práve aby podľa § 3 ods. 1 zák. o prokuratúre boli chránené práva a zákonom chránené záujmy sťažovateľov, a podľa § 26 ods. 1 písm. f) zákona o prokurátoroch, a čl. 46 ods. 1 Ústavy, a aby bola sťažovateľom poskytnutá ochrana ich základného práva na inú právnu ochranu.“.

31. Reagujúc na uvedené, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia okresnej prokuratúry, avšak s dôrazným akcentom na v bodoch 27, 28 a 29 tohto odôvodnenia uvedené východiská.

32. Predovšetkým ústavný súd tiež považoval za potrebné zdôrazniť, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

33. Z obsahu príloh ústavnej sťažnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistil, že okresné riaditeľstvo Policajného zboru na podané trestné oznámenie sťažovateľov reagovalo v rámci postupu pred začatím trestného stíhania upraveného Trestným poriadkom (§ 196 až § 198 Trestného poriadku) zákonným spôsobom, a teda riadne plnilo svoje povinnosti vyplývajúce z uvedených zákonných noriem, pričom vydalo rozhodnutie, ktoré v rámci „sťažnostného“ konania preskúmala okresná prokuratúra ako nadriadený orgán.

34. Uznesením č. k. 1 Pn 317/19/8803-14 z 5. augusta 2019 okresná prokuratúra podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu okresného riaditeľstva Policajného zboru z 31. mája 2019, pretože ju

nepovažovala za dôvodnú. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia v prvom rade poukázala na ustanovenie § 8 Trestného zákona, t. j. ozrejmla, čo možno považovať za trestný čin v zmysle Trestného zákona a ktoré znaky musí skutková podstata trestného činu nevyhnutne kumulatívne spĺňať. V prípade sťažovateľov však nezistila naplnenie objektívnej stránky (konania a následku) do úvahy prichádzajúcich trestných činov, pre ktoré bolo trestné oznámenie podané. Okresná prokuratúra uviedla, že dielo (rodinný dom) ešte nebolo ako celok dodané, ale je v procese realizácie, preto videla priestor, aby sa sťažovatelia domáhali prípadnej nápravy prostriedkami civilného práva. Poznamenala, že aby bolo možné uvažovať o trestnoprávnom postihu páchatel'a pre trestný čin poškodzovania spotrebiteľ'a podľa § 269 Trestného zákona, tak ako to má na mysli hociktorá základná skutková podstata tohto trestného činu uvedená v odseku 1, muselo by ísť zo strany dodávateľ'a o konečný výrobok (produkt), čo v danom prípade splnené nebolo.

35. Vo vzťahu k oznámeniu skutočností týkajúcich sa podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona okresná prokuratúra síce nereagovala striktne v zmysle námietok sťažovateľov, ako na to upozornili aj v ústavnej sťažnosti, ale odpoveď okresnej prokuratúry vo všeobecnosti obsiahla podstatu, pre ktorú nebolo možné v okolnostiach danej trestnej veci považovať vyplatenie peňažných prostriedkov na iný ako v zmluve o dielo uvedený účet za konanie naplňujúce skutkovú podstatu trestného činu podvodu vo všetkých jej obligatórnych znakoch. Navyše, v tejto otázke vyšetrovateľ okresného riaditeľ'stva Policajného zboru odstúpil „*poznatok*“ príslušnému daňovému úradu, ktorý ak „*po vykonaní daňovej kontroly zistí okolnosti nasvedčujúce tomu, že došlo k spáchaniu trestného činu, je oprávnený podať trestné oznámenie orgánom činným v trestnom konaní*“.

36. Okresná prokuratúra pripomenula, že trestné právo s trestnoprávnou kvalifikáciou určitého konania, ktoré má súkromnoprávny základ, je potrebné považovať za krajný prostriedok, ktorý má význam predovšetkým celospoločenský, t. j. z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. V zásade však nemôže slúžiť ako prostriedok nahrádzajúci ochranu práv a právnych záujmov jednotlivca v oblasti súkromnoprávnych vzťahov, kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite jednotlivca, aby strážil svoje

práva, ktorým má súdna moc poskytovať ochranu. Je však neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní, ktorých úlohou je ochrana predovšetkým celospoločenských hodnôt, nie priamo konkrétnych subjektívnych práv jednotlivca, ktoré svojou povahou spočívajú v súkromnoprávnej sfére.

37. Okresná prokuratúra konštatovala, že medzi sťažovateľmi a podozrivým ako osobou zodpovednou za zhotoviteľa diela vznikol spor ohľadom kvality a množstva dodaných prác pri zhotovovaní rodinného domu, z čoho zrejme, že medzi stranami ide o spor, ktorý vyplýva zo súkromnoprávných vzťahov a len zdanlivo „prekračuje“ hranicu trestného práva, je preto nutné túto spornosť posudzovať v civilnom súdnom konaní, keďže orgány činné v trestnom konaní nie sú zákonom splnomocnené na to, aby „suplovali“ činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa okresnej prokuratúry je neprijateľné, aby hociktorá strana sporu zneužívala prostriedky trestného práva a orgány činné v trestnom konaní a týmto spôsobom v podstate nútila druhú stranu sporu k určitému správaniu. Dodala, že orgány činné v trestnom konaní nerozhodujú podľa predstáv dotknutých osôb, ale postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku).

38. K ozrejmieniu chápania znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania spotrebiteľa podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona okresná prokuratúra poukázala, že len uvedenie určitých nepravdivých skutočností nie je možné samo osebe, považovať za „klamanie“ v zmysle základnej skutkovej podstaty trestného činu, pretože „uvádzanie či deklarovanie nepravdy“ nič nehovorí o tom, či tieto nepravdivé skutočnosti boli alebo mohli byť aj objektívne spôsobilé oklamať klamanú osobu (ide o posudzovanie spôsobilosti či nespôsobilosti použitého prostriedku oklamať poškodeného), respektíve, či k oklamaniu poškodeného došlo len preto, že ten celkom (hrubo) zanedbal svoju povinnosť (všeobecnú prevenčnú povinnosť vyplývajúcu z § 415 Občianskeho zákonníka) a zjavne konal bez dodržania určenej miery opatrnosti. K tomu okresná prokuratúra dodala, že v takomto prípade možno hovoriť o tom, že ku škode na majetku poškodeného dochádza v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti na strane poškodeného, t. j. s porušením obvyklej miery opatrnosti, pretože za jej bežného dodržania by bolo vylúčené oklamanie

poškodeného, teda išlo o konanie nespôsobilé uviesť niekoho do omylu a spôsobilým sa stalo len a výlučne vďaka zjavnému porušeniu obvyklej miery opatrnosti zo strany poškodeného.

39. Z uvedených skutočností vyplýva, že rovnako ako okresné riaditeľstvo Policajného zboru, tak aj okresná prokuratúra v konaní o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľov postupovala v zmysle zákonných ustanovení (§ 192 a nasl. Trestného poriadku) a jej rozhodnutie, v ktorom vyjadrila odôvodnený právny názor na zistený skutkový stav, spĺňa náležitosti predpokladané Trestným poriadkom. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a jej postup a právne závery ňou vyslovené v napadnutom uznesení je nutné považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

40. Ústavnému súdu neprislúcha prehodnocovať či dopĺňať skutkový stav veci zistený príslušnými orgánmi verejnej moci, rovnako tak mu neprislúcha nahradzovať právne hodnotenie v tomto prípade orgánov činných v trestnom konaní svojím vlastným. Ústavný súd overil, že vo veci rozhodujúce orgány sa celou vecou riadne zaoberali, svoje rozhodnutia logickým, zrozumiteľným a preskúmateľným spôsobom odôvodnili a rozviedli, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadili, podľa ktorých zákonných ustanovení postupovali. Skutočnosť, že sťažovatelia so závermi orgánov činných v trestnom konaní nesúhlasia, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému právoplatnému rozhodnutiu.

41. Ústavný súd s prihliadnutím na rozsah možného profitu sťažovateľov z ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy (opäť pozri body 27, 28 a 29 odôvodnenia toho rozhodnutia) hodnotí napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry ako ústavne konformné, a teda nevyžadujúce korekciu zo strany súdneho orgánu ochrany ústavnosti.

42. Kľúčovou otázkou pre posúdenie veci sťažovateľov orgánmi činnými v trestnom konaní bolo preskúmať trestné oznámenie sťažovateľov a vyhodnotiť, či v ňom opísané

konanie osoby zodpovednej za dodanie diela bolo skutočne spôsobilé naplniť všetky znaky skutkovej podstaty niektorého z do úvahy prichádzajúcich trestných činov, a teda či v okolnostiach danej veci bolo na mieste začať trestné stíhanie a prípadne vzniesť obvinenie konkrétnej osobe. Obidva v tejto veci konajúce orgány verejnej moci po riadnom preskúmaní skutočností uvedených v trestnom oznámení dospeli k záveru, že na takýto postup nie sú splnené zákonné podmienky.

43. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry presvedčil, že okresná prokuratúra sa námietkami sťažovateľov zaoberala v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovatelia v tomto konaní dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že orgán verejnej moci nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom (stranou) konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu alebo inú právnu ochranu (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené.

44. Ústavný súd tak konštatuje, že nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovatelia uviedli v ústavnej sťažnosti, žiaden taký dôvod, ktorý by mohol spochybniť právne závery okresnej prokuratúry. Je to tak z toho dôvodu, že po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy.

45. Pretože medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu a označeným napadnutým rozhodnutím okresnej prokuratúry absentuje akákoľvek príčinná súvislosť, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

46. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v danom prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu